

Záchranné lano pro Parvíze Mušarafa

09.listopadu 2007 Lisa Curtis

Po měsících politických nepokojů a strmého poklesu veřejné podpory pákistánskému prezidentovi Parvízovi Mušarafovi vyvrátil Nejvyšší soud pochybnosti o legitimitě jeho znovuzvolení prezidentem Pákistánu na další pětileté volební období.

Rozhodnutí soudu dává generálovi Mušarafovi časově omezenou podporu. Nedávné protesty, zejména v hlavním městě Islámábádu, zpochybňující drtivé Mušarofovo vítězství ukazují, že politická situace je stále nestabilní.

Rozhodnutí teprve relativně nově nezávislého Nejvyššího soudu nebylo neočekávané, ačkoliv soud vůči exekutivě uplatňoval svou autoritu již v několika případech zcela samostatně. Nicméně rozhodnutí z počátku září potvrzující možnost prezidentova znovuzvolení signalizovalo, že soud bude v případech vztahujících se k plánovaným volbám a legislativě již přijaté parlamentem jednat zdrženlivě.

Zbavit se uniformy je klíčem k politické tranzici

Ačkoliv Nejvyšší soud poskytl Mušarafovi klid, bude prezident nadále pod silným vnitropolitickým i mezinárodním tlakem, aby již svlékl vojenskou uniformu, pokud, jak se očekává, vyhraje prezidentské volby. Opozice, která se vzdala křesel v národním a provinčních zastupitelských sborech, tímto oslabuje legitimitu výsledků realizovaných voleb (6. října 2007). Aby usmířil opozici a položil důvěryhodné základy všeobecných pákistánských voleb plánovaných na počátek příštího roku, potřebuje Mušaraf odstoupit z pozice vrchního velitele ozbrojených sil, jak prezident i přislíbil. Také Washington tlačí na Mušarafa, aby z vojenského velení odstoupil ještě před koncem tohoto roku a usnadnil přechod k občanské demokratické vládě.

Odkazování na vyhlášení výjimečného stavu již není pro Mušarafa přijatelnou volbou. I vyšší armádní velení si uvědomuje, že další vyhlášení výjimečného stavu v současné situaci může způsobit nevratné narušení vojensko-civilních vztahů. Úřadující pákistánský prezident ani nemá jinou možnost, když jeho právní zástupci před nejvyšším soudem potvrdili slib, že před převzetím úřadu se Mušaraf vzdá postu vrchního velitele. Další pokus odvolat vlastní slib, jak Mušaraf učinil v roce 2004, by se už setkal se silným mezinárodním odsouzením.

Jmenováním svých přívrženců na čelní armádní posty si Mušaraf zajišťuje kontinuitu velení v armádě i během politické tranzice. Série těchto jmenování bude ovšem zcela klíčová pro zachování profesionálního přístupu a institucionální integrity v armádě. Současně by tím mezinárodnímu společenství mělo být potvrzeno odhodlání Pákistánu bojovat proti terorismu a chránit pákistánský jaderný arsenál.

Další otázkou zůstává, jak se nové vojenské vedení vypořádá s nestabilní situací v tradičně kmenových oblastech. Právě toto téma, více než jakékoliv jiné, může potenciálně rozdělit armádní špičky a následně způsobit i rozkol s USA. Oblasti, ve kterých mají velký vliv kmenoví vůdci, se staly startovní rampou pro globální terorismus a bezpečným úkrytem pro přívržence Talibanu, kteří se snaží uchytit a šířit svůj vliv zejména v Severozápadní provincii Pákistánu.

Je potřeba skutečně věrohodných všeobecných voleb

Pokud bude vývoj pokračovat dle předpokladů a Mušaraf rezignuje na post vrchního velitele, všechny zraky se budou upírat na volby v roce 2008, které budou skutečným milníkem na cestě Pákistánu k civilní demokratické zemi. Extremisté, toužící po islámské revoluci v zemi, se nicméně s takovým

vývojem lehce nespokojí. Svými stále četnějšími ozbrojenými útoky, zejména na vojenské cíle, nechtějí islámští extremisté nechat vládnoucí síly v klidu a v klimatu nepokoje chtějí prosazovat vlastní cíle. Jen v posledních dvou měsících přitom mají extremisté na svědomí přes 300 obětí, především z řad civilistů a příslušníků ozbrojených sil. Poslední velký útok v Bannu v Severovýchodní provincii si vyžádal 15 mrtvých.

Pákistánci by si měli uvědomit, že v jejich boji za demokracii je nezbytné vybojovat vítězně nejdůležitější bitvu a porazit násilné extrémisty, kteří si přejí teokratický Pákistán po vzoru talibanského Afghánistánu. Průzkumy veřejného mínění však ukazují, že Pákistánci nepovažují boj proti terorismu a porážku al-Kájdý za národní prioritu. Na druhé straně si pákistánský lid žádá svobodu tisku, svobodné volby a ekonomický růst. Musejí si ale uvědomit, že pokud al-Kájda dosáhne v Afghánistánu svých cílů, žádné z demokratických tužeb Pákistánců nebudou vyslyšeny.

Úloha Spojených států amerických

Spojené státy si uvědomují, že politická tranzice je v Pákistánu nevyhnutelná. Tlak Washingtonu na hladký průběh tranzice neplyne z pouhého požadavku na udržení Mušarafa u kormidla, ale ze skutečné obavy, že v zemi se chopí moci extremisté v rámci politického vakua způsobeného neočekávanými změnami na politické mapě Pákistánu.

V posledních měsících Washington začal podporovat demokratické směřování Pákistánu odrazováním Mušarafa od vyhlášení výjimečného stavu, naléháním na propuštění zadržovaných opozičních vůdců a tlakem na vyřešení skloubení mandátu prezidenta a šéfa armády. Chybou USA bylo, že se o prosazování demokracie v Pákistánu nesnažil tolik i v minulých letech. Důležitým faktem ovšem zůstává, že nyní Washington zcela nezpochybnitelně podporuje demokratickou tranzici a přechod Pákistánu k civilní vládě.

Článek byl publikován na stránkách www.natoaktual.cz